

БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БӨА-2022/14/НА-СТА-ТТЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn

Өлгий хот

2022 он

Аудитын Баян-Өлгий аймаг дахь Төрийн аудитын газрын
дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Хуанган

Утас: 70422954

Цахим хаяг: khuanganm@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Х.Женисбек

Утас: 70422930

Цахим хаяг: jenisbekh@audit.gov.mn

Аудитор: Х.Еркебулан

Утас: 92921881

Цахим хаяг: erkebulankh@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	5	
2. Аудитын тайлан	20	
2.1. Оршил.....	20	
2.2. Аудит хийх үндэслэл, зорилго, талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага	20	
2.3. Аудитын явцад МӨРДСӨН БОДЛОГО, ЖУРАМ, АРГА ЗҮЙ, ШАЛГУУР ҮЗҮҮЛЭЛТ	Error! Bookmark not defined.	
2.4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, үйл ажиллагаа болон дотоод хяналттай холбоотой хүчин зүйлсийн үнэлгээ	Error! Bookmark not defined.	
2.5. Төлөвлөлтийн шатанд тодорхойлсон эрсдэл, түүнийг үнэлсэн байдал	Error! Bookmark not defined.	
2.6. Материаллаг байдлын суурь сонгосон үндэслэл, тайлбар.....	20	
2.7. Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	29	
2.8 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	21	
2.8.1 Мөнгөн хөрөнгө	21	
2.8.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт	21	
2.8.3 Авлага.....	21	
2.8.4 Урьдчилгаа	22	
2.8.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	22	
2.8.6 Бараа материал	22	
2.8.7 Үндсэн хөрөнгө.....	23	
2.8.8 Өр төлбөр.....	23	
2.8.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	24	
2.9 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	26	
2.10. Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал	31	
2.11. Шилэн дансны мэдээлэл	31	
2.12. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	29	
2.13. Дүгнэлтийн хэлбэр, үндэслэл.....	Error! Bookmark not defined.	
3. Менежментийн захидал.....	31	
3.1	холбоотой асуудал	31
3.2	холбоотой асуудал.....	Error! Bookmark not defined.
4. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	Error! Bookmark not defined.	
4.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан.....	Error! Bookmark not defined.	
4.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан....	Error! Bookmark not defined.	
4.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	Error! Bookmark not defined.	
4.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан ...	Error! Bookmark not defined.	
4.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Error! Bookmark not defined.	
4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	Error! Bookmark not defined.	
5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	31	

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал

**БАЯН-ӨЛГИЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

83129 Өлгий, Баян-Өлгий аймаг,
Утас/Факс: (976) 7042-2954
E-mail: bayanulgii@audit.gov.mn

ӨЛГИЙ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГА Д.ЕСБОЛАТ ТАНАА

2022.03.25 № 363
танай _____-ны № _____-т

АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Өлгий-ТТЗ-Gershilgee-4.12-ТА

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР М.ХУАНГАН

Өлгий-ТТ3-Gershilgee-4.12-ТА

1. Аудитын гэрчилгээ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,549,022.2	2,568,492.6
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	451,535.6	537,207.6
311	Кассанд байгаа бэлэн мөнгө	-	520.0
31110	Төгрөг	-	520.0
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	451,535.6	536,687.6
3121	Төгрөг	451,535.6	536,687.6
31211	Төрийн сангийн харилцах	448,542.0	462,436.1
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	2,793.7	74,251.6
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	200.0	-
33	АВЛАГА	1,138,430.7	930,843.4
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	97,656.3	15,238.1
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	-	198.0
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	42,892.0
335	Бусад авлага	38,734.6	202,818.5
3351	Байгууллагаас авах авлага	18,906.0	182,589.9
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	19,828.6	20,228.6
336	Зээлийн авлага	1,002,039.8	669,696.8
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	1,002,039.8	669,696.8
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	1,002,039.8	669,696.8
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	959,055.9	1,100,441.6
351	Түүхий эд материал	89,538.6	107,297.6
35110	Тусгай зориулалттай материал	59,809.0	59,767.2
35130	Эм боох материал	29,729.6	47,530.4
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	16,822.4	14,841.8
354	Хангамжийн материал	852,694.9	978,302.3
35410	Бичиг хэргийн материал	22,903.1	23,364.6
35420	Аж ахуйн материал	274,223.1	334,194.9
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	-	450.0
35440	Түлш, шатах тослох материал	15,423.9	7,291.7
35450	Барилгын засварын материал	2,870.5	2,781.5
35460	Хүнсний материал	29,738.1	59,177.9
35470	Бусад хангамжийн материал	507,536.2	551,041.6
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	42,197,924.2	59,250,436.6
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	42,197,924.2	59,250,436.6
392	Биет хөрөнгө	36,218,897.2	53,066,685.7
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	32,044,226.4	32,426,613.2
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,988,833.9)	(2,832,805.2)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	470,557.2	443,507.2

39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(363,991.2)	(326,160.9)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	2,563,701.1	2,670,550.0
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,651,962.8)	(1,658,700.9)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	1,771,669.6	1,804,906.9
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,161,659.1)	(1,227,321.0)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	-	13,365,425.0
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	5,110,924.9	5,453,969.5
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,391,392.2)	(1,492,849.0)
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж	245,000.0	3,845,000.0
39217	Ном	570,657.2	594,550.8
393	Биет бус хөрөнгө	5,979,027.0	6,183,751.0
39301	Програм хангамж	25,886.9	34,561.4
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(20,079.8)	(22,302.2)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	5,973,219.8	6,171,491.8
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	44,746,946.4	61,818,929.3
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	222,721.0	482,277.3
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	222,721.0	482,277.3
413	Өглөг	222,721.0	482,277.3
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	9,420.5	42,390.3
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	41,982.3	38,708.3
41330	Татаас, санхүүжилт, шилжүүлгийн өглөг	1,500.0	39,020.5
4136	Бусад өглөг	169,818.2	362,158.3
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	162,403.2	362,158.3
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	7,415.0	-
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	44,524,225.4	61,336,651.9
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	44,524,225.4	61,336,651.9
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	14,767,257.7	14,965,529.7
51101	Өмч: - төрийн	14,767,257.7	14,965,529.7
512	Хуримтлагдсан үр дүн	17,541,764.8	34,164,225.1
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	11,552,786.9	17,550,070.4
51220	Тайлант үеийн үр дүн	5,988,978.0	16,614,154.6
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	12,215,202.9	12,206,897.2
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	44,746,946.4	61,818,929.3

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	36,155,030.7	47,118,061.7
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	1,518,456.5	1,499,219.7
110	Орлогын албан татвар	1,463,682.2	1,402,561.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	1,463,682.2	1,402,561.2

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

110002	Үйл ажиллагааны орлого	495,989.3	339,775.1
110003	Хөрөнгийн орлого	866,946.0	873,049.1
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	100,746.9	189,737.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	9,623.9	6,533.0
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	2,696.7	-
113002	Бууны албан татвар	6,927.2	6,533.0
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	45,150.4	90,125.5
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	18,172.9	30,373.8
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	14,170.2	19,943.3
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	2,676.7	7,290.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,326.0	3,140.5
1181	Газрын төлбөр	25,761.3	58,908.4
118101	Газрын төлбөр	25,761.3	58,908.4
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1,216.2	843.3
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	1,216.2	843.3
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	363,254.8	436,840.9
120	Нийтлэг татварын бус орлого	363,254.8	436,840.9
120002	Хүүгийн орлого	-	18,100.0
120003	Торгуулийн орлого	8,667.9	89,901.1
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	108,420.6	170,143.4
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	7,500.0	-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,177.0	540.0
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	98,743.6	169,603.4
120009	Бусад орлого	246,166.3	158,696.4
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	34,273,319.4	45,182,001.1
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	29,938,402.6	42,406,169.3
131005	Хөрөнгийн санхүүжилт	6,877,015.3	18,052,881.7
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	23,061,387.3	24,353,287.6
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	72,671.9	508,219.9

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	10,000.0	500.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	38,196.1	448,531.4
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	24,475.7	59,188.5
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	4,079,988.7	1,199,865.9
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,675,664.7	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	1,136,536.5	865,538.3
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	267,787.5	334,327.6
1330	Төсвийн захирагчдаас	65,458.8	-
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	58,940.8	-
133004	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас олгосон санхүүжилт	6,518.0	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	116,797.5	1,067,746.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	116,797.5	1,067,746.0
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	29,837,680.3	30,035,922.8
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	29,837,680.3	30,035,922.8
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	25,216,802.3	28,083,643.3
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	17,571,409.5	18,644,315.3
210101	Үндсэн цалин	15,501,504.3	16,732,167.0
210102	Нэмэгдэл	388,956.0	515,884.8
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	3,024.0
210104	Урамшуулал	1,476,518.0	1,211,395.2
210105	Гэрээт ажлын хөлс	204,431.2	181,844.3
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,272,852.9	2,459,028.7
210201	Тэтгэврийн даатгал	1,561,535.6	1,684,198.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	183,189.7	225,843.6
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	146,092.4	142,339.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	37,890.2	51,046.7
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	344,145.0	355,600.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,604,282.2	1,821,877.1

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210301	Гэрэл, цахилгаан	73,500.0	83,357.5
210302	Түлш, халаалт	1,430,138.0	1,623,622.3
210303	Цэвэр, бохир ус	100,644.2	114,897.3
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	242,867.3	259,320.1
210401	Бичиг хэрэг	48,030.4	42,563.5
210402	Тээвэр, шатахуун	68,211.0	67,114.4
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	28,840.9	32,245.4
210404	Ном, хэвлэл	8,630.0	9,531.8
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,012.5	2,184.6
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	67,519.0	100,281.2
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	5,121.8	535.2
210408	Бараа материал акталсны зардал	10,501.7	4,864.0
2105	Нормативт зардал	557,522.2	518,195.8
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	10,567.8	23,387.9
210502	Хоол, хүнс	507,400.9	469,909.2
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	39,553.6	24,898.7
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	22,648.6	44,582.2
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,662.0	1,218.6
210604	Урсгал засвар	20,986.6	43,363.6
2107	Томилолт, зочны зардал	7,009.9	10,538.4
210702	Дотоод албан томилолт	7,009.9	10,538.4
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	209,139.8	279,314.6
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	197,189.8	268,753.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	10,822.9	9,819.4
210803	Даатгалын үйлчилгээ	68.0	68.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	150.7	152.6
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	49.0	49.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	677.1	223.2
210807	Газрын төлбөр	63.1	46.8
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	9.2	20.0

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	110.0	182.6
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	2,729,069.9	4,046,471.1
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,162,370.1	2,503,021.7
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	88,357.7	154,249.3
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	1,478,342.0	1,389,200.1
212	ТАТААС	1,257,293.6	1,221,243.1
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	1,257,293.6	1,221,243.1
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	1,257,293.6	1,221,243.1
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,363,584.4	731,036.4
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	316,834.2	631,814.4
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	65.8	-
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	16,800.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	264,355.5	562,164.2
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	52,412.9	44,850.2
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	8,000.0
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	437.0
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	437.0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,734,605.5	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	2,675,664.7	-
213402	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт сумдад	56,889.5	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,051.4	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	312,144.7	98,785.0
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	312,144.7	98,785.0
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	6,317,350.4	17,082,138.9
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	328,372.4	467,984.3
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	120,032.4	47,968.5
225002	Найдваргүй авлагын алдагдал	-	65,401.1
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	208,339.9	354,614.7
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(328,372.4)	(467,984.3)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	5,988,978.0	16,614,154.6

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	29,212,211.5	29,162,518.5
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	1,518,456.5	1,499,219.7
110	Орлогын албан татвар	1,463,682.2	1,402,561.2
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	1,463,682.2	1,402,561.2
110002	Үйл ажиллагааны орлого	495,989.3	339,775.1
110003	Хөрөнгийн орлого	866,946.0	873,049.1
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого	100,746.9	189,737.0
113	Хөрөнгийн албан татвар	9,623.9	6,533.0
113001	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	2,696.7	-
113002	Бууны албан татвар	6,927.2	6,533.0
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	45,150.4	90,125.5
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	18,172.9	30,373.8
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	14,170.2	19,943.3
118006	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	2,676.7	7,290.0
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	1,326.0	3,140.5
1181	Газрын төлбөр	25,761.3	58,908.4
118101	Газрын төлбөр	25,761.3	58,908.4
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	1,216.2	843.3
118203	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	1,216.2	843.3
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	297,450.8	534,179.4
120	Нийтлэг татварын бус орлого	297,450.8	534,179.4
120003	Торгуулийн орлого	8,667.9	89,901.1
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	42,616.6	285,581.9
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	40,439.6	285,041.9
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,177.0	540.0
120009	Бусад орлого	246,166.3	158,696.4

13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	27,396,304.2	27,129,119.4
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	23,061,387.3	24,353,287.6
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	23,061,387.3	24,353,287.6
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	72,671.9	508,219.9
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,000.0	715.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	48,196.1	436,651.5
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,475.7	70,853.4
131106	Төсвийн урамшуулал	-	-
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	4,079,988.7	1,199,865.9
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	2,675,664.7	-
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	1,136,536.5	865,538.3
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	267,787.5	334,327.6
1330	Төсвийн захирагчдаас	65,458.8	-
133002	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	58,940.8	-
133004	Төсвийн ерөнхийлөн захирагчаас олгосон санхүүжилт	6,518.0	-
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	116,797.5	1,067,746.0
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	116,797.5	1,067,746.0
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	28,843,276.5	28,487,704.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	28,843,276.5	28,487,704.5
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	24,226,758.5	26,537,501.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	17,517,936.0	18,483,850.2
210101	Үндсэн цалин	15,229,549.5	16,527,588.2
210102	Нэмэгдэл	466,574.1	503,506.7
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	-	3,024.0
210104	Урамшуулал	1,616,543.9	1,223,191.3
210105	Гэрээт ажлын хөлс	205,268.5	226,540.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,365,938.9	2,504,278.5
210201	Тэтгэврийн даатгал	1,648,417.4	1,765,783.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	191,758.2	184,614.3

210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	139,999.4	147,691.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	35,331.8	36,922.6
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	350,432.2	369,266.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,617,090.0	1,626,284.7
210301	Гэрэл, цахилгаан	80,605.5	96,537.6
210302	Түлш, халаалт	1,426,193.0	1,403,935.2
210303	Цэвэр, бохир ус	110,291.5	125,811.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	227,081.6	225,875.2
210401	Бичиг хэрэг	32,423.8	27,151.2
210402	Тээвэр, шатахуун	70,563.4	71,389.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	29,479.9	33,901.5
210404	Ном, хэвлэл	11,847.8	9,983.5
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,235.1	2,577.4
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	75,531.6	80,872.6
2105	Нормативт зардал	593,005.9	563,162.3
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	11,236.1	15,035.1
210502	Хоол, хүнс	516,560.6	507,976.0
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	65,209.2	40,151.2
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,026.7	204,204.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,599.2	181,390.9
210604	Урсгал засвар	2,427.5	22,813.1
2107	Томилолт, зочны зардал	8,301.6	14,942.5
210702	Дотоод албан томилолт	8,301.6	14,942.5
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	208,735.4	222,249.4
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	197,028.4	210,747.5
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	10,579.9	10,066.9
210803	Даатгалын үйлчилгээ	68.0	68.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	150.7	152.6
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	49.0	49.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	677.1	887.6

210807	Газрын төлбөр	63.1	46.8
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	9.2	34.4
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	110.0	196.6
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,684,642.4	2,692,654.1
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,561,486.4	2,512,785.9
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	123,155.9	179,868.2
212	ТАТААС	1,257,293.6	1,221,243.1
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	1,257,293.6	1,221,243.1
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	1,257,293.6	1,221,243.1
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	3,359,224.4	728,960.4
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	312,474.2	629,738.4
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	16,800.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	260,061.4	560,796.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	52,412.9	44,142.4
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	8,000.0
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	437.0
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	437.0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,734,605.5	-
213401	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт төсөвт байгууллага	2,675,664.7	-
213402	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт сумдад	2,051.4	-
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	56,889.5	-
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	312,144.7	98,785.0
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	312,144.7	98,785.0
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	368,934.9	674,814.0
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	362,892.8	589,142.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	362,892.8	589,142.0
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	362,892.8	589,142.0
220001	Барилга байгууламж	152,970.0	170,000.0
221001	Их засвар	35,000.0	50,626.2
222001	Тоног төхөөрөмж	19,300.6	55,045.4

223001	Бусад хөрөнгө	5,069.3	74,943.0
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	150,552.8	238,527.3
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(362,892.8)	(589,142.0)
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	=	=
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	6,042.2	85,672.0
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	445,493.4	451,535.6
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	451,535.6	537,207.6

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	14,740,136,670.45	12,249,289,667.15	11,523,904,656.01	38,513,330,993.61
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			28,882,199.53	28,882,199.53
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	14,740,136,670.45	12,249,289,667.15	11,552,786,855.54	38,542,213,193.14
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт		-34,086,730.53		-34,086,730.53
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	27,121,000.00			27,121,000.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн			5,988,977,976.85	5,988,977,976.85
C08	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	14,767,257,670.45	12,215,202,936.62	17,541,764,832.39	44,524,225,439.46
D01	2021 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	14,767,257,670.45	12,215,202,936.62	17,541,764,832.39	44,524,225,439.46
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт		-5,613,708.00	8,305,604.81	2,691,896.81
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	14,767,257,670.45	12,209,589,228.62	17,550,070,437.20	44,526,917,336.27
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		-2,692,035.00		-2,692,035.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	198,272,000.00			198,272,000.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү				0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн			16,614,154,636.15	16,614,154,636.15
D09	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	14,965,529,670.45	12,206,897,193.62	34,164,225,073.35	61,336,651,937.42

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	27,782,774.5	27,473,368.5
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	27,424,852.3	27,122,753.8
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	25,551,936.5	25,288,572.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	18,489,828.2	18,482,250.2
210101	Үндсэн цалин	16,508,242.8	16,525,988.2
210102	Нэмэгдэл	533,142.8	503,506.7
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	3,024.0	3,024.0
210104	Урамшуулал	1,217,758.1	1,223,191.3

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

210105	Гэрээт ажлын хөлс	227,660.5	226,540.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	2,509,057.0	2,504,278.5
210201	Тэтгэврийн даатгал	1,769,684.2	1,765,783.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	184,843.1	184,614.3
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	147,874.1	147,691.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	36,968.5	36,922.6
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	369,687.1	369,266.9
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,624,826.1	1,624,384.7
210301	Гэрэл, цахилгаан	95,079.0	94,637.6
210302	Түлш, халаалт	1,403,117.7	1,403,935.2
210303	Цэвэр, бохир ус	126,629.4	125,811.8
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	234,741.5	233,528.5
210401	Бичиг хэрэг	19,138.2	19,138.2
210402	Тээвэр, шатахуун	69,187.0	68,217.5
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	33,934.4	33,691.9
210404	Ном, хэвлэл	13,144.0	13,143.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	360.0	360.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	98,977.9	98,977.9
2105	Нормативт зардал	621,688.3	573,230.9
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	14,284.3	14,284.3
210502	Хоол, хүнс	561,956.7	513,500.6
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	45,447.3	45,446.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	211,823.1	211,823.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	188,411.0	188,410.9
210604	Урсгал засвар	23,412.1	23,412.1
2107	Томилолт, зочны зардал	16,370.2	14,722.3
210702	Дотоод албан томилолт	16,370.2	14,722.3
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	221,512.8	221,407.1
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	209,908.8	209,905.2
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	10,169.0	10,066.9
210803	Даатгалын үйлчилгээ	68.0	68.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	152.6	152.6
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	49.0	49.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	887.6	887.6
210807	Газрын төлбөр	46.8	46.8
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	34.4	34.4
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	196.6	196.6
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,622,089.3	1,422,947.2
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,445,623.4	1,246,484.9
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	176,465.9	176,462.3
212	ТАТААС	1,227,477.8	1,221,243.1
2122	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	1,227,477.8	1,221,243.1
212201	Хувийн хэвшлийн байгууллагад олгох татаас	1,227,477.8	1,221,243.1

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	645,438.0	612,938.4
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	645,438.0	612,938.4
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	593,295.6	560,796.0
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	44,142.4	44,142.4
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	8,000.0	8,000.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	357,922.2	350,614.7
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	357,922.2	350,614.7
220001	Барилга байгууламж	170,000.0	170,000.0
221001	Их засвар	47,900.0	50,626.2
222001	Тоног төхөөрөмж	64,879.1	55,045.4
223001	Бусад хөрөнгө	75,143.1	74,943.0
13	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	27,782,774.5	27,721,513.4
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	24,357,021.1	24,254,502.6
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	24,357,021.1	24,254,502.6
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,984,591.3	3,181,968.9
132001	Орон нутгийн төсвөөс	2,650,263.7	2,847,641.3
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	334,327.6	334,327.6
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	441,162.1	285,041.9
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	200,000.0	285,041.9
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	241,162.1	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	51,976.3
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	300,121.2
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	60.00	60.00
610001	Төсвийн байгууллага	49.00	49.00
610002	Төсвөөс гадуур байгууллага	11.00	11.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	1,554.00	1,633.00
620001	Удирдах ажилтан	50.00	55.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	947.00	994.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	505.00	537.00
620004	Гэрээт ажилтан	52.00	47.00
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	15,590.00	15,893.00
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	12,255.00	12,496.00
630001	Төрийн өмчит ЕБС	10,216.00	10,457.00
630002	Хувийн ЕБС	2,039.00	2,039.00
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	3,335.00	3,397.00
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	2,900.00	2,962.00
631002	Хувийн өмчит СӨБ байгууллага	435.00	435.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	1,554.00	1,633.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	14.00	14.00
650004	СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	840.00	988.00
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн йлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)		2.00

650007	Мэргэжлийн боловсролын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮМБ)	23.00	12.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	607.00	556.00
650010	Гэрээт ажилтан	54.00	45.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	16.00	16.00

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(мянган төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	508,419.9
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	457,358.3
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	440,086.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,600.0
210101	Үндсэн цалин	1,600.0
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	1,900.0
210301	Гэрэл, цахилгаан	1,900.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	18,224.3
210401	Бичиг хэрэг	8,566.5
210402	Тээвэр, шатахуун	3,246.1
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	604.3
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,217.4
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,590.0
2105	Нормативт зардал	755.0
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	755.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,800.0
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,800.0
2107	Томилолт, зочны зардал	530.8
210702	Дотоод албан томилолт	530.8
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	865.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	865.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	412,411.1
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	360,283.9
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	52,127.2
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	16,800.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	16,800.0
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	16,800.0
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	472.0
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	472.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	51,061.6
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	51,061.6

225001	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	51,061.6
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	508,219.9
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	508,219.9
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	715.0
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	436,651.5
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	70,853.4
131106	Төсвийн урамшуулал	-
IV	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)	(200.0)
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	200.0

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч сумын Засаг дарга Д.Есболат танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитыг Баян-Өлгий аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Х.Еркебулан гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Х.Женисбек, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор М.Хуанган нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 03 дугаар сарын 05-ны өдрийн 1/134 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь “Хүний нөөц, газар, байгалийн баялаг, дэд бүтцийн давуу талдаа тулгуурласан газар тариалан, үйлдвэр, аялал жуулчлал, нийгмийн үйлчилгээний харилцаа бие биеэ нөхөх зөв зохистой бүтэц бүхий цогц салбаруудыг хөгжүүлж, хүн амын амьдрах таатай орчныг бүрдүүлсэн сум болно” гэж тодорхойлсон байна.

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн үйл ажиллагаанд ашиглаж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох стандарт, журмын дагуу шинэчлэгдсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүүгийн хяналт дотоод аудитын албанаас 2021 онд Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд “дунд” гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад үр нөлөөтэй байна.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож,

материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын түшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 27093.4 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 270.9 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 75 хувиар буюу 203.2 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 451.5 сая төгрөг, эцсийн үлдэгдэл 537.2 сая төгрөг болж, 85.7 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Касст байгаа бэлэн мөнгө		0.5	0.5	0.6
Банканд байгаа бэлэн мөнгө	451.5	536.7	85.2	99.4
Замд яваа мөнгөн хөрөнгө				
Хадгаламж				
Дүн	451.5	537.2	85.7	100.0

Эх сурвалж: Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд 537.2 сая төгрөг байгаагаас сумын Орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд 162.3 сая төгрөгийн, Өлгий сумын ЗДТГазар 1.8 сая төгрөгийн, Өрхийн ЭМТөвүүд 74.2 сая төгрөгийн, Хот тохижуулах алба 0.6 сая төгрөгийн, ОНХСан 7.3 сая төгрөгийн, СХСангийн дансанд 291.0 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Сумын ТШЗ-ийн тайлангаар мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой алдаа зөрчил гараагүй байна.

3.5.2 Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт

Богино хугацаат хөрөнгө оруулалт дансны оны эхэн ба эцэст үлдэгдэлгүй байна.

3.5.3 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 1138.4 сая, эцсийн үлдэгдэл 930.8 сая төгрөг болж, 207.6 сая төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт №2. Авлагын үлдэгдэл

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	97.7	15.2	-82.5
Төлбөртэй үйлчилгээний авлага		0.2	0.2
Татаас, санхүүжилтийн авлага		42.9	42.9
Зээлийн хүүгийн авлага			-
Бусад авлага	38.7	202.8	164.1
Зээлийн авлага	1002.0	669.7	-332.3
Дүн	1138.4	930.8	-207.6

Эх сурвалж: Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Сум хөгжүүлэх сангийн зээл, зээлийн хүүгийн авлагын үлдэгдэл оны эхэнд 1002.0 сая төгрөг байснаас оны эцэст 669.7 сая төгрөг болж буурсан ба нийт авлагын 71.9 хувийг эзэлж байна. Тайлант онд авлагын эргэн төлөлтөөс нэмж зээл олгоогүй байна.

Төсөвт байгууллагуудаас Өрхийн Эрүүл мэндийн төвүүд Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас авах 42.9 сая төгрөгийн санхүүжилтийн авлагыг шинээр бүртгэсэн байна.

Хүүхдийн 10 цэцэрлэг, Ерөнхий боловсролын 2 сургууль байгууллагаас авах 180.0 сая төгрөгийн авлагыг шинээр үүсгэсэн байна. Энэ нь аймгийн Засаг даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн А/1075 дугаартай захирамжаар сургууль, цэцэрлэгүүдийн төсвийн хэмнэлтээс төсөвт хийсэн зохицуулалтаар “Багшийн хөгжлийн танхим” ажиллуулахад зориулж тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл худалдан авахад гэрээний дагуу шилжүүлж авлага үүсгэсэнтэй холбоотой байна.

ЗДТГазар 1.3 сая төгрөг, ЕБ-ын 1-р сургууль 16.1 сая төгрөгөөр, ЕБ-ын 2-р сургууль 0.5 сая төгрөгөөр авлагаа бууруулсан байна.

Авлагын үлдэгдэлд олон жилийн насжилттай авлага байхгүй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Сумын ТШЗ-ийн тайлангаар авлагатай холбоотой алдаа зөрчил гараагүй байна.

3.5.4 Урьдчилгаа

Урьдчилгаа данс оны эхэн ба эцэст үлдэгдэлгүй байна.

3.5.5 Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

Урт хугацаат хөрөнгө оруулалтын данс оны эхэн ба эцэст үлдэгдэлгүй байна.

3.5.6 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 959.1 сая, эцсийн үлдэгдэл 1,100.4 сая төгрөг болж, 141.3 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №3 Бараа материалын үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Түүхий эд материал	106.4	122.1	15.7
Хангамжийн материал	852.7	978.3	125.6
Дүн	959.1	1100.4	141.3

Эх сурвалж: Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Төсөвт байгууллагууд төсвийн хөрөнгөөр 1446.4 сая төгрөгийн бараа материалыг худалдан авч, 169.8 сая төгрөгийн материал үнэгүй хүлээн авч данс бүртгэлд тусгаж, үйл ажиллагаандаа 1474.9 сая төгрөгийн бараа материалыг зарцуулсан байна.

Өрхийн ЭМТ-үүдийн материалын үлдэгдэл Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор худалдан авсан, үнэгүй хүлээн авсан материалын үлдэгдэл нэмэгдсэнээс, зарим сургууль, цэцэрлэгийн бараа материалын үлдэгдэл үнэгүй авсан, худалдан авсан материалын үлдэгдэл нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор өссөн байна.

Аудитын илрүүлэлт:

ЗДТГазар 10.7 сая төгрөгийн бараа материалын үлдэгдлийн тооллого хийж баталгаажуулаагүй, тайлант онд зарцуулсан 20.1 сая төгрөгийн шатахууны нярвын бараа материалын тайланг гаргаагүй, шатахууны орлого, зардлыг 3.2 сая төгрөгөөр дутуу гаргасан, шатахууны зарцуулалтын тооцоо хийгдээгүй байна.

Хүүхдийн 5 дугаар цэцэрлэг нь цэцэрлэгийн эрхлэгчийн тушаалаар хүнсний материалын данснаас 2.9 сая төгрөгийн төгрөгийн чанар байдлаа алдсан материалыг мэргэжлийн хяналтын улсын байцаагчийн акт, дүгнэлт гаргуулаагүй, акталж данснаас хассан, устгалтын акт үйлдэж баримтжуулаагүй, өмнөх оны аудитаар хүнсний материалыг чанар байдлаа алдаж муудахаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ авах талаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна.

Хүүхдийн 15 дугаар цэцэрлэг няравын хүнсний материалын тайлан болон санхүүгийн тайлангийн бараа материалын тодруулга тайланд хүнсний материалын зарлагын дүнг 3.9 сая төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан байна.

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 42,197.9 сая, эцсийн үлдэгдэл 59,250.4 сая төгрөг болж, 17,052.5 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №4 Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Биет хөрөнгө	36218.9	53066.7	16847.8
Биет бус хөрөнгө	5979.0	6183.7	204.7
Дүн	42197.9	59250.4	17052.5

Эх сурвалж: Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд үндсэн хөрөнгө төсвийн хөрөнгөөр бэлтгэсэн 238.5 сая, үнэ төлбөргүй хандиваар авсан 18275.9 сая төгрөгөөр нэмэгдэж, 429.2 сая төгрөгийн хөрөнгийг акталж данснаас хасаж, 50.5 сая төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлсэн байна. Үндсэн хөрөнгөд нийт 1389.2 сая төгрөг элэгдэл байгуулжээ.

Аудитын илрүүлэлт:

ЗДТГазар жилийн эцсийн тооллогыг зохих журмаар хийж үлдэгдэлийг баталгаажуулаагүйгээс үндсэн хөрөнгийн тооллогын бүртгэлийн дүн, санхүүгийн тайлан дахь дүнгээс 22.4 сая төгрөгөөр зөрүүтэй байна.

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 222.7 сая, эцсийн үлдэгдэл 482.3 сая төгрөг болж, 259.6 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №5 Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /сая төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	9.4	42.4	33.0	12.7
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	42.0	38.7	-3.3	-1.2
Татаас, санхүүжилт, шилжүүлгийн өглөг	1.5	39.0	37.5	14.4
Байгууллагад төлөх өглөг	162.4	362.2	199.8	77.0
Хувь хүмүүст төлөх өглөг	7.4	-	-7.4	-2.9
Нийт дүн	222.7	482.3	259.6	100.0

Эх сурвалж: Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөрийн жилийн эцсийн үлдэгдлийн 199.8 сая төгрөг нь байгууллагад төлөх өглөг, татаас санхүүжилтийн өглөг 37.5 сая төгрөг, 33.0 сая төгрөг нь ажилчидтай холбоотой өглөг байна.

Өрхийн Эрүүл мэндийн төвүүдийн Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас авах авлага холбоотой 53.7 сая төгрөгийн өглөг нэмэгдэж, ЗДТГ 5.6 сая төгрөгийн, ИТХ 6.3 сая төгрөгийн, Хот тохижилтын алба 24.7 сая төгрөг, Хүүхдийн цэцэрлэгүүд 4.0 сая төгрөгийн, Ерөнхий боловсролын сургуулиуд 386.5 сая төгрөгийн, Төрийн сан 1.5 сая төгрөгийн он дамжсан төсөл арга хэмжээний дутуу олгосон санхүүжилттэй холбоотой өглөгтэй гарсан байна.

Ерөнхий боловсролын 1, 2, 3, 4 дүгээр сургуулиудын халаалтын өр 259.1 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн нь халаалтын зардлын төсвийг сургуулийн төсөвт дутуу суулгасан, төсвийн төлөвлөлттэй холбоотой асуудал байна.

Аудитын илрүүлэлт:

ЗДТГазар 5.6 сая төгрөгийн нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өглөг үүсгэж, шатахууны 0.2 сая төгрөгийн өглөгийг санхүүгийн тайланд тусгаагүй орхигдуулсан байна.

ИТХурал Засгийн газрын 2021 оны 43 дугаар тогтоолын 1.2-т заасныг зөрчиж шинээр нэг орон тоо авч ажиллуулсанаас шалтгаалан 6.3 сая төгрөгийн татвар, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өр үүсгэсэн байна.

Ерөнхий боловсролын 4 дүгээр сургууль “Эрчим” ХХК-ны 2021 оны жилийн эцсийн тооцоо нийлсэн актаар он дамжсан 31.0 сая төгрөгийн, тайлант оны тооцооны зөрүү 36.1 сая төгрөгийн бүгд 67.1 сая төгрөгийн өглөгийг хүлээн зөвшөөрч баталгаажуулаагүй байна.

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 44524.2 сая, эцсийн үлдэгдэл 61336.7 сая төгрөг болж, 16812.5 сая төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт №6 Засгийн хувь оролцоо /сая төгрөг/

<u>Үзүүлэлт</u>	<u>Эхний үлдэгдэл</u>	<u>Эцсийн үлдэгдэл</u>	<u>Өсөлт/+, бууралт -/</u>	<u>Дүнд эзлэх хувь</u>
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	14767.3	14965.6	198.3	1.1
Хуримтлагдсан үр дүн	17541.7	34164.2	16622.5	98.9
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	12215.2	12206.9	-8.3	0.0
<u>Дүн</u>	44524.2	61336.7	16812.5	100.0

Эх сурвалж: Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл өссөн нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалжээ.

Хөрөнгийн дахин үнэлгээний дансанд 8.3 сая төгрөгөөр өөрчлөлт орсон. Хуримтлагдсан үр дүн 34164.2 сая төгрөг болж 16812.5 сая төгрөгөөр өссөн нь тайлант оны үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

3.5.10. Орлогын данс

Өлгий сум нь 2021 онд гүйцэтгэлээр орон нутгийн орлогоос 1748.5 сая төгрөгийн орлого оруулж, тусламж санхүүжилтийн орлогоор тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 24353.3 сая төгрөгийн, орон нутгийн төсвөөс 1199.9 сая төгрөгийн, Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 1067.7 сая төгрөгийн, нэмэлт санхүүжилтээр 508.2 сая төгрөгийн санхүүжилт хүлээн авч, төсөвт байгууллагын үйл ажиллагааны орлогоос 18.1 сая төгрөг оруулан, үнэ төлбөргүйгээр 18052.8 сая төгрөгийн хөрөнгө, 169.6 сая төгрөгийн бараа материалыг хүлээн авч, нийтдээ 47118.1 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлэн ажилласан байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангаар нийт орлого 47118.2 сая төгрөг байгаа нь өмнөх оноос 10963.1 сая төгрөгөөр буюу 30.3 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан орон нутгийн орлого, төсвийн урсгал, төсөвт байгууллагын өөрийн орлого, үнэ төлбөргүй хүлээн авсан үндсэн хөрөнгө, бараа материалын орлого байна.

3.5.11 Зардлын данс

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлангаар нийт зардал 30035.9 сая төгрөг байгаа нь өмнөх оноос 198.2 сая төгрөгөөр буюу 0.7 хувиар өссөн байна.

Нийт зардлын 93.5 хувь нь бараа үйлчилгээний зардал, 6.5 хувь нь урсгал шилжүүлэг байна.

Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан хангамж, бараа материалын зардал, бараа үйлчилгээний бусад зардал, урсгал шилжүүлгийн зардлууд 3.0-1340.6 сая төгрөгөөр өссөн үзүүлэлттэй байна.

Аудитын илрүүлэлт:

Засгийн газрын 2021 оны “Төсвийн хэмнэлтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” 43 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг шалгаж үзэхэд Засаг даргын тамгын газар тогтоолын 1.1-д зааснаар үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад зардлыг батлагдсан төсвийн 10 хувиар буюу 22.3 сая төгрөгийн урсгал зардлын хэмнэлт гаргахаар тооцож төсөвт төвлөрүүлээгүй, тогтоолын 1.4-т заасныг зөрчиж 2.2 сая төгрөгийн албаны конторын тавилга худалдан авч тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй.

Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад батлагдсан төсвийн 10 хувиар буюу 1.2 сая төгрөгийн урсгал зардлын хэмнэлт гаргахаар тооцож төсөвт төвлөрүүлээгүй, тогтоолын 1.2-т заасныг зөрчиж шинээр нэг орон тоо авч ажиллуулсан, тогтоолын 1.4-т заасныг зөрчиж 0.6 сая төгрөгийн албан конторын тавилга худалдан авч тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй.

Ерөнхий боловсролын 6, 7, 10 дугаар сургуулиуд тогтоолын 1.1-д заасныг хэрэгжүүлээгүй 7.5 сая төгрөгийн, Хүүхдийн 1, 4, 6, 8, 9, 13 дугаар цэцэрлэгүүд тогтоолын 1.1, 1.4-т заасныг хэрэгжүүлээгүй 12.3 сая төгрөгийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаагүй байна.

Мөн Хүүхдийн 1, 6, 8 дугаар цэцэрлэгүүд тогтоолын 1.2-т заасныг хэрэгжүүлээгүй 68.1 сая төгрөгийн зардал гаргасан байна.

ЕБ-ын 5 дугаар сургууль норматив зардлаас 1.4 сая төгрөгийн бараа материалыг орлогод аваагүй, шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан.

Хотгор Эрүүл мэндийн төв ажилчдад олгосон тэтгэмжийн 16.8 сая төгрөгийн гүйлгээг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан.

Ерөнхий боловсролын 4 дүгээр сургууль үдийн цайны 41.8 сая төгрөгийн, бусад зардлын 4.6 сая төгрөгийн нийт 46.5 сая төгрөгийн зардлыг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан.

Хүүхдийн 13 дугаар цэцэрлэг 245.2 сая төгрөгийн бараа үйлчилгээний зардлын гүйлгээг тооцооны дансаар дамжуулахгүйгээр шууд зардлаар бүртгэж тайлагнасан, хөтөлбөл зохих нягтлан бодох бүртгэлийн журналуудыг бүрэн хөтлөөгүй байна.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тайлант онд Өлгий сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 8 хөтөлбөрт зориулан 27782.8 сая төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 27424.9 сая төгрөгийг урсгал зардалд, 357.9 сая төгрөгийг хөрөнгийн зардалд зарцуулахаар батлагджээ.

Нийт зардлын 24357.0 сая төгрөгийг тусгай зориулалтын шилжүүлгээс, 2650.3 сая төгрөгийг орон нутгийн төсвөөс, 334.3 сая төгрөгийг Орон нутгийн хөгжлийн сангаас, 441.2 сая төгрөгийг үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Төсвийн гүйцэтгэл

Өлгий сум нь 2021 онд гүйцэтгэлээр нийтдээ 27721.5 сая төгрөгийн тусламж санхүүжилтийн орлого бүрдүүлснээс тусгай зориулалтын шилжүүлгээс 24254.5 сая төгрөгийн, орон нутгийн төсвөөс 2847.6 сая төгрөгийн, Орон нутгийн хөгжлийн сангаас 334.3 сая төгрөгийн санхүүжилт хүлээн авч, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 285.4 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлжээ.

Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 285.0 сая төгрөгийн орлого бүрдүүлсэн нь Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлтөөс орсон орлого бөгөөд үндсэн үйл ажиллагааны орлого 85.0 сая төгрөгөөр тасарсан үзүүлэлттэй байна.

Нийт санхүүжилтээс 99.3 сая төгрөгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 27473.4 сая төгрөг буюу 98.8 хувьтай байгаа нь төвлөрүүлсэн болон дутуу авсан санхүүжилт, тасарсан орлого, мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлтэй холбоотой байна.

Сумын орон нутгийн төсвийн орлогын талаар:

Аймгийн ИТХ-ын 2020 оны “Орон нутгийн төсөв батлах тухай” 11 дугаар тогтоолоор Өлгий сумын 2021 оны орон нутгийн төсвийн орлогын төлөвлөгөөг 1604.1 сая төгрөгөөр баталж, Аймгийн ИТХ-ын хуралдааны “2021 оны төсөвт тодотгол хийх тухай” 2021 оны 41 дүгээр тодотголоор 1604.1 сая төгрөгөөр хэвээрээ баталсан байна.

Сумын ИТХ-ын 2021 оны 22 дугаар хуралдааны тогтоолоор 2021 орлогын төлөвлөгөөг 1604.1 сая төгрөгөөр хэвээр нь баталжээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвийн орлогод 1748.5 сая төгрөгийн орлого оруулж, төлөвлөгөөг 144.4 сая төгрөгөөр буюу 109.0 хувиар давуулан биелүүлсэн байна.

<i>Хүснэгт №7 Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл</i>				<i>/сая төгрөг/</i>	
<u>Үзүүлэлт</u>	<u>Төлөвлөгөө</u>	<u>Гүйцэтгэл</u>	<u>Өсөлт/+/ бууралт /-/</u>	<u>Дүнд эзлэх хувь</u>	
I.Татварын орлого	1579.7	1658.6	78.9	94.8	
II.Татварын бус орлого	24.4	89.9	65.5	5.2	
Нийт дүн	1604.1	1748.5	144.4	100.0	

Орлогын нэр төрлөөр авч үзэхэд хувь хүний орлогын албан татвар 108.2 сая төгрөгөөр, өмчийн татвар 0.4 сая төгрөгөөр, татварын бус орлого 65.5 сая төгрөгөөр давж биелэгдэн, бусад татвар 30.5 сая төгрөгөөр тасарсан байна.

Хөрөнгө борлуулсны орлогын татвар 121.5 сая төгрөгөөр, хүү торгуулийн орлого 65.5 сая төгрөгөөр, бусад орлого 84.3 сая төгрөгөөр давж биелэгдсэн нь орлогын төлөвлөгөө давж биелэгдэхэд голлон нөлөөлсөн байна.

Иргэдийн мөнгөн хадгаламжийн хүүгийн орлогоос суутгасан албан татвар буюу хөрөнгийн орлого 73.7 сая төгрөгөөр, газрын төлбөр 31.1 сая төгрөгөөр, орлогыг нь тодорхойлох боломжгүй иргэдийн орлогын тавар 23.9 сая төгрөгөөр, түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр хураамж 2.4 сая төгрөгөөр, хог хаягдлын хураамж 1.8 сая төгрөгөөр тус тус тасарсан байна.

Орон нутгийн ерөнхий орлогын 910 тоот дансанд оны эхэнд 396.0 сая төгрөгийн, оны эцэст 162.3 сая төгрөгийн үлдэгдэлтэй гарчээ.

Хүснэгт №8 Төсвийн байгууллагуудын 2021 оны төсвийн зарлагын гүйцэтгэл:

/сая төгрөг/

Д/д	Байгууллагын нэр	Батлагдсан төсөв	Гүйцэтгэл	Хэтрэлт, хэмнэлт
1	ИТХурал	172.2	172.2	-
2	ЗДТГазар	867.2	867.2	-
3	Ерөнхий боловсролын сургуулиуд	15,269.2	15,227.9	-41.3
4	Хүүхдийн цэцэрлэгүүд	8,148.1	8,092.7	-55.4
5	Өрхийн ЭМТөв	1,021.1	1,021.1	-
6	Хотгор Эмнэлэг	205.7	205.7	-
7	ХТАлба	219.4	219.4	-
8	ОНХСан	357.9	350.6	-7.3
9	СХСан	200.0	0.7	-199.3
10	Хувийн сургуулиуд	968.6	962.4	-6.2
11	Хувийн цэцэрлэгүүд	353.4	353.4	-
	Нийт дүн	27,782.8	27,473.3	-309.5

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Төсөвт байгууллагууд тайлант онд дээд шатны төсвийн захирагчаас нийтдээ 508.2 сая нэмэлт санхүүжилт хүлээн авсан байна.

Үүнээс цалин хөлстэй холбоотой зардалд 1.6 сая, гэрэл цахилгаан 1.9 сая, бичиг хэрэг 8.5 сая, тээвэр шатахуун 3.2 сая төгрөг, шуудан холбоо 0.6 сая, хог хаягдал зайлуулах 2.2 сая, бага үнэтэй, түргэн элэгдэх зүйл 3.6 сая төгрөг, норматив зардалд 0.7 сая, эд хогшил, урсгал засварын зардалд 3.8 сая, томилолт, зочны зардал 0.5 сая, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж 0.9 сая, бараа үйлчилгээний бусад зардалд 412.4 сая, урсгал шилжүүлэгт 17.3 сая, хөрөнгийн зардал 51.0 сая нийт 508.2 сая төгрөгийг зарцуулж, мөнгөн үлдэгдэлд 0.2 сая төгрөг үлдсэн байна.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд хуулиар зөвшөөрөгдөөгүй орлого ороогүй байна.

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.1, 3.1.2-т хамаарах төсөвт байгууллага нь тус хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.4-т /шилэн дансны мэдээлэл/ тус тус заасан мэдээллийг хуульд заасан хугацаанд ил тод мэдээлэх зохицуулалттай.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Өлгий сумын Засаг дарга нь шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд 2021 онд 79 мэдээллийг ил тод байршуулахаас 32 мэдээллийг хугацаандаа байршуулж, 45 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, шилэн дансны мэдээлсэн байдлын дундаж 40.5 хувьтай, өмнөх оны аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна.

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн багцад хамаарах 43 байгууллагыг хамруулан, мөн хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан дараах 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг шалгалаа.

Аудитын илрүүлэлт:

Засаг даргын тамгын газар шилэн дансанд 45 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулан, өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй.

Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал шилэн дансны 46 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан.

Хотгор Эрүүл мэндийн төв шилэн дансанд 2.0 сая төгрөгийн авлага үүссэн мэдээллийг оруулаагүй, мэдээлсэн байдлын хэрэгжилтийн дундаж хувь 90 хувьтай байна.

Хүүхдийн 20 дугаар цэцэрлэг шилэн дансанд 20 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн, цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш 225.6 сая төгрөгийн орлогын гүйлгээг мэдээлээгүй.

ЕБ-ын 5 дугаар сургууль шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.4, 6.4.5, 6.4.8-д заасан 85.0 сая төгрөгийн 5 мэдээллийг байршуулаагүй, өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй.

ЕБ-ын 6 дугаар сургууль шилэн дансанд 49 мэдээллийг хугацаа хоцроож оруулсан, шилэн дансны мэдээлсэн байдлын хэрэгжилтийн дундаж хувь 66 хувьтай байна.

ЕБ-ын 8 дугаар сургууль шилэн дансанд 27 мэдээллийг хугацаа хоцроож оруулсан, өмнөх аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй, шилэн дансны мэдээлсэн байдлын хэрэгжилтийн дундаж хувь 81 хувьтай байна.

ЕБ-ын 10 дугаар сургууль шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2, 6.4.4, 6.4.6, 6.4.8 -д заасан 518.7 сая төгрөгийн 19 мэдээллийг байршуулаагүй, өмнөх оны санхүүгийн

тайлангийн аудитаар шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй.

Сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн шилэн дансанд 312.7 сая төгрөгийн 32 гүйлгээний мэдээллийг хугацаа хоцроож, 37.9 сая төгрөгийн 12 гүйлгээний мэдээллийг байршуулаагүй, шилэн дансны мэдээлсэн байдлын хэрэгжилт 72.7 хувьтай байна.

Сум хөгжүүлэх сан шилэн дансанд 285.0 сая төгрөгийн орлогын мэдээлэл, жилийн эцсийн 669.7 сая төгрөгийн зээлийн авлагын үлдэгдлийн талаарх мэдээллийг байршуулаагүй, шилэн дансны мэдээлсэн байдлын хэрэгжилт тэг хувьтай байна.

Бусад төсөвт байгууллагуудын тайлангаар шилэн данстай холбоотой зөрчил дутагдал гараагүй байна.

3.8. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААРХ ТАЙЛБАР, ТОДРУУЛГА

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид шилэн данстай холбоотой 3 зөвлөмж өгөгдсөн ба зөвлөмжийн биелэлтийг Өлгий сумын Засаг даргын 2021.11.07-ны 2/490 тоот албан бичгээр ирүүлсэн байна. Зөвлөмжийн биелэлтийг давтан шалгаж үзэхэд 50 хувьтай хэрэгжсэн байна.

Хүснэгт: №8 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		/сая төгрөг/ Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Төлбөрийн акт							
Албан шаардлага							
Зөвлөмж	3		3				50%
Нийт	3		3				50%

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2021 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 40 төсвийн байгууллага, 3 тусгайн сан нийт 43 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс 13 байгууллагад дүгнэлт гаргаж, 30 байгууллага, нэгжийн санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулсан.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудаас Өлгий сумын Засаг даргын тамгын газрын санхүүгийн тайланд “Хязгаарлалттай” дүгнэлт, бусад 12 байгууллагын санхүүгийн тайланд “Зөрчилгүй” дүгнэлт өгсөн байна.

Сумын ИТХ, Хүүхдийн 22 цэцэрлэг, Хот тохижуулах алба, Хувийн сургууль, цэцэрлэгүүд, Орон нутгийн хөгжлийн сан, Сум хөгжүүлэх сангийн санхүүгийн тайланг түүвэрт хамруулж үзсэн.

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудитаар алдаа зөрчил гараагүй байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлантай холбоотой залруулга гараагүй байна.

Төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлсэн акт, албан шаардлага:

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайлантай холбоотой алдаа зөрчил илрээгүй, зөвлөмж өгөгдөөгүй.

1.Аудитаар шилэн данстай холбоотой нэг зөрчилд зөрчил арилгуулах албан шаардлага өгөв. Үүнд:

1.Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд 2021 онд 79 мэдээллийг ил тод байршуулахаас 32 мэдээллийг хугацаандаа байршуулж, 45 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан, шилэн дансны мэдээлсэн байдлын дундаж 40.5 хувьтай, өмнөх оны аудитаар өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4.1.1-д “мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх”, 4.1.3-т “тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх”, 4.1.4-т “хуулийн дагуу нууцад хамааруулснаас бусад бүх мэдээлэл нээлттэй байх”, 5.1.4-т “мэдээллийг тогтмол шинэчилж байх”, 6.1-д “энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ”, 6.4-т “энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага дараах мэдээллийг долоо хоногийн дотор мэдээлнэ”, 7.1-д “Шилэн дансны мэдээллийг энэ хуулийн дагуу иргэн олон нийтэд хүргэх үүргийг дараах албан тушаалтан хүлээнэ” гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хууль, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан журмын холбогдох заалтуудыг мөрдөж ажиллах, сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд байршуулах мэдээллүүдийг хугацаанд нь бүрэн оруулах, зөрчлийг арилгаж, дахин давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өгөв.

Өлгий сумын Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 2749.3 сая төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрсэн байна. Үүнээс

Өлгий сумын ЗДТГ-т 2.1 сая төгрөгийн зөрчилд акт тогтоосон.

Өлгий сумын ЗДТГ-т 86.8 сая төгрөгийн, ИТХ-д 11.4 сая төгрөгийн, Ерөнхий боловсролын сургуулиудад 621.5 сая төгрөгийн, Хүүхдийн цэцэрлэгүүдэд 558.5 сая төгрөгийн, СХСанд 954.7 сая төгрөг, ОНХСанд 350.6 сая төгрөгийн зөрчилд тус тус зөрчил арилгуулах албан шаардлага өгөгдсөн байна.

Мөн Ерөнхий боловсролын сургуулиудад 149.0 сая төгрөгийн зөрчилд 4, Хотгор хүн эмнэлэгт 18.8 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж тус тус хүргүүлээ.

Хүснэгт 8: Төсөвт байгууллагуудын алдаа зөрчлийн нэгтгэл /сая төгрөгөөр/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	ИТХурал	1	11.4					1	11.4		
2	Засаг даргын тамгын газар	4	91.2			2	2.1	2	89.1		
3	Ерөнхий боловсролын сургуулиуд	15	738.4			2	1.2	9	621.7	4	115.7
4	Хүүхдийн цэцэрлэгүүд	17	558.5	7	25.5			10	558.5		
5	Хотгор Хүн эмнэлэг	2	18.8							2	18.8
6	ОНХСан	1	350.6					1	350.6		
	СХСан	1	954.7					1	954.7		
Нийт дүн		41	2749.3	7	25.5	4	3.3	24	2586.2	6	134.5

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц асуудал байхгүй байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидлаар зөвлөмж өгөх асуудал гараагүй байна.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5.Аудитын явцад илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

/сая төгрөг/

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	Өлгий сумын ТТЗ СНТайлан	1						1			